

Zwiastun

(CALL FOR PAPERS)

CI Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego oraz konferencji *Antropologia w ruchu: mobilność ludzi, praktyk, idei*

16–20 września 2026

Kraków

Serdecznie zapraszamy do zgłaszania **referatów** na konferencję towarzyszącą **101. Walnemu Zgromadzeniu Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego** oraz obchodom **100-lecia Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ i 115-lecia Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie**.

Tematem przewodnim konferencji jest mobilność – ludzi, idei, praktyk, instytucji i samej dyscypliny. Interesują nas wystąpienia ukazujące ruch antropologii: między dyscyplinami, przestrzeniami, metodami i społecznościami.

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie za pomocą formularza: <https://forms.gle/xPnsYzqg4BCaEhzU7>

Termin nadsyłania zgłoszeń: **do 13 maja 2026 r.**

Ogłoszenie wyników naboru: **do 27 maja 2026 r.**

Tryby zgłoszeń

Możliwe są dwa tryby zgłaszania referatów:

1. Zgłoszenia do paneli tematycznych
  - przypisane do wcześniej zaakceptowanych paneli,
  - selekcji dokonują osoby przewodniczące panelom.
2. Open call for papers (nabór otwarty)
  - zgłoszenia nieprzypisane do konkretnego panelu,
  - selekcji dokonuje Komitet Organizacyjny, który przypisze referaty do odpowiednich paneli.

Organizatorzy zastrzegają możliwość przesunięcia zgłoszonych referatów między panelami (w tym zgłoszeń w trybie open call), w celu zapewnienia spójności tematycznej programu, w porozumieniu z osobami przewodniczącymi panelom.

Czas wystąpień

- Czas trwania poszczególnych wystąpień nie jest z góry ustalony.
- Zostanie on określony po zakończeniu procesu kwalifikacji referatów, indywidualnie dla każdego panelu, przez jego organizatorów/przewodniczących.
- Przewidywany czas wystąpień mieści się zazwyczaj w przedziale 15–20 minut.

Zasady udziału

- Jedna osoba może zgłosić maksymalnie jeden referat jako autor/autorka wystąpienia.
- Dopuszczalny jest dodatkowy udział w konferencji w innych rolach (np. dyskutant/dyskutantka, współorganizator/współorganizatorka panelu).

Wysyłając zgłoszenie, oświadczają Państwo, że zapoznali się z Regulaminem udziału dostępnym na stronie www.ptl.info.pl oraz akceptują jego warunki.

Kontakt z organizatorami:

krakow@ptl.info.pl

Elżbieta Jodłowska, Patrycja Laskowska-Chyła, Justyna Matwijewicz, Małgorzata Roeske, Łukasz Sochacki
(komitet organizacyjny)

LISTA PANELI

PANEL 1: *Badania w ruchu: walking methodologies w antropologii*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr hab. Agata Stanisław, prof. UAM; mgr Olena Martynchuk

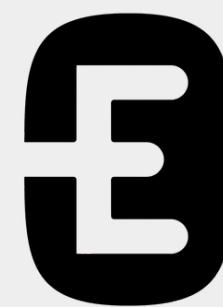
Panel koncentruje się na *walking methodologies* jako podejściach badawczych, w których chodzenie staje się nie tylko techniką terenową, lecz także praktyką epistemologiczną oraz formą antropologii w ruchu. W nawiązaniu do hasła konferencji proponujemy rozumienie ruchu jako kluczowego warunku wytwarzania wiedzy antropologicznej – wiedzy usytuowanej, relacyjnej i ucieleśnionej, powstającej w bezpośrednim kontakcie z przestrzenią, materialnością i innymi aktorami społecznymi. Odwołując się do literatury z zakresu antropologii, geografii kulturowej oraz studiów nad mobilnością (m.in. Tim Ingold, Jo Lee Vergunst, Stephanie Springgay, Sarah E. Truman), panel traktuje walking jako ramę analityczną, która przesuwa antropologię od badań statycznych ku badaniom realizowanym w ruchu. Wiedza etnograficzna powstaje tu poprzez współchodzenie, współbycie i uważność na relacje z miejscem, a także poprzez rytmy, tempo i afektywne aspekty przemieszczania się. *Walking methodologies* umożliwiają badanie zróżnicowanych zjawisk społecznych, takich jak codzienne praktyki przestrzenne, pamięć i migracje, relacje z krajobrazem i środowiskiem, infrastruktura, cielesność, afekty oraz relacje więcej-niż-ludzkie. Metody te sprzyjają ujawnianiu wiedzy sensorycznej, rytmicznej i sytuacyjnej, często niewidocznej w klasycznych formach wywiadu czy obserwacji uczestniczącej, a jednocześnie otwierają pole do refleksji nad etyką, dostępnością i polityką badań terenowych. W konsekwencji zapraszamy do udziału w panelu badaczki i badaczy wykorzystujących m.in. *walking ethnography, walk-along methods, walking interviews, soundwalks, smellwalks* oraz praktyki walking-with, realizowane w różnych kontekstach badawczych: miejskich, wiejskich, migracyjnych, środowiskowych, postindustrialnych, edukacyjnych, a także artystycznych i interdyscyplinarnych.

PANEL 2: *Antropologia in exile*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr hab. Przemysław Adamczewski

Panel „Antropologia in exile” będzie poświęcony refleksji nad doświadczeniem zesłania i przymusowej emigracji jako szczególnym kontekstem prowadzenia badań antropologicznych. Jego celem będzie ukazanie losów antropologów i etnografów, którzy w wyniku konfliktów zbrojnych, represji politycznych, wojen i prześladowań zostali zmuszeni do opuszczenia swoich krajów pochodzenia lub

proceedings research in conditions of exile/forced migration. Panel covers a wide temporal perspective – from the beginning of the 19th century to the present – allowing for comparison of different models of „anthropology in exile” and changing institutional, methodological and epistemological conditions. Particular attention will be paid to the way in which the experience of forced migration influenced the choice of research topics, relations with the communities being studied, and also the position of the researcher between different cultural, political and academic orders. Panel will also be an opportunity for reflection on the status of knowledge produced in conditions of exclusion, marginalization or lack of a stable institutional support. Papers may concern both classic and less known researchers, whose work was done outside the main academic centers, as well as contemporary anthropologists functioning in the realities of forced migration. Discussion will have an interdisciplinary and critical character, contributing to the broader debate on the relationship between science, political violence and the experience of migration.

Panel 3: *Przedmioty w ruchu*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr Filip Skowron

Panel poświęcony przemieszczeniom obiektów muzealnych między kolekcjami różnego typu. Kto decyduje o tym, co należy włączyć do danych zbiorów? Jakie przyjmowane są kryteria tych wyborów? Dlaczego niektóre przedmioty migrują między różnego rodzaju kolekcjami? Jakie ma to skutki interpretacyjne, badawcze i edukacyjne? W historii muzealnictwa kolekcje przemieszczały się wielokrotnie, co sprawiało, że zmieniał się ich status, inaczej były chronione, inaczej interpretowane oraz w inny sposób eksponowane. Obiekty były przyjmowane do kolekcji muzealnych, a między muzeami odbywały się liczne migracje: od zbiorów narodowych, przez artystyczne i historyczne po etnograficzne. Proponujemy namysł nad kryteriami dokonywanych przemieszczeń oraz kulturowymi skutkami, jakie one za sobą niosą. Jest to zjawisko bardzo szerokie, wpisujące się zarówno w przemiany muzealnictwa i jego rozwój, specjalizację i reorganizację kolekcji, do jakich dochodziło na przestrzeni ostatnich 200 lat, jak również w przemiany dyscyplin naukowych i związane z tym zróżnicowane pytania, jakie zadawano materialnym i niematerialnym pamiątkom przeszłości. Osobną kwestią są czynniki ludzkie wpływające na przemieszczenia między zbiorami muzealnymi w postaci np. kryteriów kuratorskich, ich sympatii i antypatii względem poszczególnych części kolekcji, czy czynniki polityczne związane z likwidacją i tworzeniem nowych muzeów.

PANEL 4: *Myśli i ludzie. Między muzeum a akademią*

(stół dyskusyjny z osobami zaproszonymi przez organizatorki panelu)

dr hab. Stanisława Trebunia-Staszal, prof. UJ; mgr Justyna Matwijewicz

Muzealnictwo etnograficzne od początków swego istnienia było przestrzenią współdziałania muzealników i etnografów/etnologów/antropologów akademickich. Współpraca dotyczyła różnych pól aktywności muzealnej i muzeologicznej. Teorie, metody i koncepcje wykuwane w jednostkach akademickich wspierały praktyczne działania podejmowane w muzeach. Niestety w latach 80. XX drogi obu środowisk się rozeszły. Dziś wobec nowych wyzwań, jakie stawia przed muzeami i etnologią/antropologią kulturową zmieniający się świat, warto zastanowić się nad zarysowaniem wspólnych pól badawczych i obszarów działań.

PANEL 5: *Niewolnictwo i jego badanie. Wymuszone przemieszczenie i antropologia przemieszczania (się)*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

prof. dr hab. Dariusz Brzostek; dr Elżbieta Binczycka-Gacek

Kazus niewolnictwa jako kolonialnego, przemocowego i eksploatacyjnego rewersu nowoczesności – obejmującego przede wszystkim transatlantycki handel niewolnikami jest doskonale znany i opisywany przez historyków, a także wyposażony w kluczowe pojęcia opisujące m.in. kategorię ruchu oraz wymuszonej podróży i przemieszczenia (wbrew woli przesiedlanych) – taki bowiem charakter mają opisy doświadczenia oraz kontrkulturowej rekonfiguracji dokonywane w odniesieniu do kategorii Middle Passage i Black Atlantic. Z tej perspektywy interesujące jest jednak również to, w jaki sposób postkolonialne badania nad niewolnictwem wpływały na metodologiczne i teoretyczne aspekty antropologii kulturowej, wytwarzając dyskursy i figury epistemologiczne odnoszące się do kategorii: „przemieszczania (się)”, „przesiedlania”, „(wymuszonej) mobilności” – odnoszone nie tylko do historycznych, ale także współczesnych procesów związanych z migracjami, pracą przymusową czy wysiedleniami, zajmującymi m.in. antropologów modernizacji i procesów kulturowej oraz społecznej transformacji. Chcielibyśmy postawić pytanie o typ wyobraźni antropologicznej, tryb pracy (metody, teorie i praktyki), ale także o jej efekty – sposób wykorzystania zebranych materiałów, ich udostępnianie i upowszechnianie, o modele reprezentacji doświadczenia „wymuszonego przemieszczenia” obowiązujące w edukacji, pracy społecznej oraz muzealnictwie (muzea i ekspozycje dotyczące historii migracji, niewolnictwa, przesiedleń). Pragnęlibyśmy zatem opisać także ruch (w) antropologii ku pełniejszemu, efektywnemu oraz sprawczemu w domenie społecznej opisu historii i współczesności „przemieszczania” – zakładający także przesunięcia (czy zawsze dobrowolne?) badaczy między dziedzinami, dyscyplinami, dyskursami i metodami, a wreszcie obszarami i infrastrukturami podlegającymi badaniu i je umożliwiającymi.

PANEL 6: *Antropologia i nauki siostrzane. Przeptyw pojęć, metod i idei*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

prof. dr hab. Katarzyna Kaniowska

Naczelnym pytaniem porządkującym dyskusję panelową będzie pytanie o zapożyczone z innych dyscyplin pojęcia i idee, które miały znaczący wpływ na sposób myślenia o kulturze lub/i na metodologię antropologii. Siostrzane dyscypliny to filozofia, socjologia, folklorystyka i biografistyka. Uczestnicy panelu wskażą inspiracje płynące z owych zapożyczeń, ocenią ich następstwa i wartości.

PANEL 7: *Laboratoria antropologiczne: mobilne tereny, wędrówki ontologiczne i transdyscyplinarne sojusze jako wyzwania metodologiczne*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr hab. Katarzyna Majbroda, prof. UW; dr hab. Katarzyna Kość-Ryżko, prof. IAE PAN

Wzmożona mobilność ludzi, idei i praktyk sprawia, że antropologia staje się przestrzenią metodologicznego eksperymentu, w którym redefiniowane są pojęcia terenu, relacji badawczych, kategorii analitycznych i form reprezentacji. W sytuacji, gdy teren staje się wielomiejscowy, hybrydyczny i rozproszony, a badane światy ujawniają swoją ontologiczną relacyjność, antropologia wciąż redefiniuje własne narzędzia oraz optyki badawcze. Jak prowadzić badania w przestrzeniach

przepływu i transformacji? Jak opisywać rzeczywistości w niestabilnym świecie? Jak zmienia się usytuowanie badaczki i badacza w nowych onto-epistemologiach, w kontekstach transdyscyplinarnych sojuszy – z artystkami, aktywistami, archiwistkami społecznymi, przedstawicielami innych dyscyplin oraz we współpracy z lokalnymi społecznościami? Panel ma charakter rozważań metodologicznych i zaprasza do refleksji nad laboratoryjnym eksperymentowaniem z metodami i praktykami badawczymi odpowiadającymi na społeczno-kulturowe, środowiskowe i epistemologiczne przemiany współczesności. Chcemy stworzyć przestrzeń dialogu między różnymi nurtami etnologii i antropologii kulturowej, w której możliwe będzie porównanie doświadczeń terenowych, strategii analitycznych i form współpracy wykraczających poza klasyczny model badań, a także refleksja wokół więcej niż akademickich obiegów wiedzy antropologicznej.

PANEL 8: *Kierunek zwiedzania; zmienność wystawy stałej*

(klasyczny panel z referatami i dyskusją)

mgr Grzegorz Graff

W muzeach etnograficznych funkcjonują tzw. wystawy stałe bazujące na zbiorach, które odwołują się do profilu merytorycznego i misji. Rzeczą ciekawą jest z jednej strony to, co stanowi ponadczasowy (a więc stały) rdzeń narracji wystawy stałej, a co jest zmienne i po pewnym dezaktualizuje się. W jaki sposób planować dziś scenariusz wystawy stałej? Co powinno znaleźć się jako element obowiązkowy, a z czym eksperymentować? Pytania dotyczą treści jak i formy. Czy są tematy, które dzisiaj nasi odbiorcy „nam odradzają”, albo „na które nas namawiają”?

PANEL 9: *Etnografia w działaniach z lokalnymi społecznościami*

(klasyczny panel z referatami i dyskusją)

mgr Anna Bińka; mgr Maria Bartosz

Współczesna etnografia coraz częściej opuszcza mury akademii, stając się narzędziem w rękach pracowników instytucji kultury, aktywistów organizacji pozarządowych i innych osób działających lokalnie. W tym ujęciu staje się nie tylko narzędziem poznawania i opisu różnych wymiarów lokalnej rzeczywistości społecznej, ale także sposobem wprowadzania zmiany: wspierania dialogu, integrowania społeczności czy wzmacniania marginalizowanych głosów. Zapraszamy wszystkie osoby wykorzystujące etnografię w pracy z lokalnymi społecznościami do wspólnej refleksji na temat metod działania oraz związanych z nimi wyzwań. Szczególnie interesuje nas praca wokół procesów związanych z lokalną pamięcią, tożsamością i dziedzictwem kulturowym. Zachęcamy do przesyłania propozycji wystąpień, omawiających między innymi: etnograficzne metody wykorzystywane w działaniach lokalnych: co pozwalają osiągnąć? jak łączyć je ze sztuką i animacją lokalną? jakie są ich ograniczenia? rolę członków społeczności lokalnych w procesach badawczo-animacyjnych; znaczenie antropologicznej wrażliwości dla podejmowania takich tematów jak różnorodność religijna i kulturowa, ale także kłopotliwe dziedzictwo czy pamięć o trudnych aspektach historii; dylematy etyczne wynikające z osobistego zaangażowania w podejmowane tematy; sposoby wykorzystania antropologicznych koncepcji w działaniach wokół dziedzictwa i różnorodności; zaangażowanie w zmianę społeczną: jakim celom służą podejmowane działania?

PANEL 10: Mobilność dziedzictwa i pamięci. Dziedzictwo i pamięć w ruchu jako temat i metoda badań antropologicznych

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr Paweł Plichta; dr Anna Kurpiel

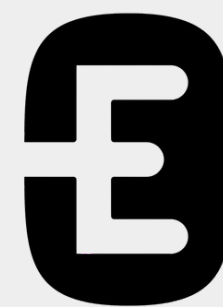
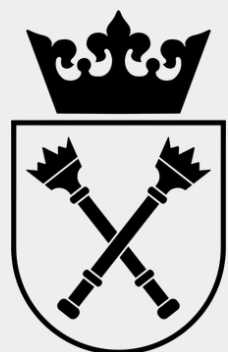
Sekcja Studiów nad Dziedzictwem i Pamięcią Kulturową proponuje namysł nad dziedzictwem i pamięcią jako zjawiskami fundamentalnie mobilnymi: przemieszczające się wraz z ludźmi, rzeczami, obrazami, dźwiękami, archiwami, krajobrazami i mediami. Interesuje nas zarówno mobilność dziedzictwa i pamięci w sensie dosłownym (migracje, przesiedlenia, relokacje, diaspory, globalizacja, globalizacja, wpływy kulturowe), jak i w sensie epistemologicznym – jako ruch narracji, koncepcji, pojęć, kategorii, teorii i praktyk pamięci i dziedzictwa między kontekstami społeczno-kulturowymi, pokoleniami i reżimami władzy i wiedzy. W szczególności, chcemy zwrócić uwagę na: transfer wspomnień między miejscami (np. pamięć migracyjna, postmigracyjna, transnarodowa), transfer artefaktów i praktyk dziedzictwa (materialne i niematerialne dziedzictwa na emigracji, dziedzictwo międzykulturowe) mobilność nośników pamięci i dziedzictwa (imponderabilia, zabytki, archiwalia, muzealia, rzeczy, fotografie, dokumenty, praktyki performatywne), przemieszczanie się dyskursów pamięci i dziedzictwa między akademią a rynkiem, instytucjami (m.in. muzeum, archiwum), sektorem obywatelskim i prywatnym, mediami, aktywizmem i sztuką, wędrówkę kategorii teoretycznych (m.in. trauma, postpamięć, dziedzictwo trudne, dziedzictwo sprzeczne, dziedzictwo bez dziedziców, miejsca pamięci, kultura pamięci, dziedzictwo niematerialne) między polami badawczymi. Jednocześnie pytamy o mobilne metodologie dziedzictwa i pamięci: Jak badać pamięć i dziedzictwo, które nie są zakorzenione w jednym miejscu i jednej wspólnoty kulturowej? Jak radzić sobie z rozproszonymi archiwami, kolekcjami, relacyjnymi krajobrazami czy „wędrującymi” obiektami i tradycjami? Interesują nas m.in.: etnografia wielostanowiskowa, translokalna, badania w ruchu (badania krajobrazowe, mapowanie), praktyki kuratorskie i performatywne jako metody badania dziedzictwa i pamięci, praca z rzeczami jako nośnikami pamięci mobilnej; badania mobilnego dziedzictwa w działaniu. Zapraszamy do składania referatów dotyczących m.in. dziedzictwa mobilnego, dziedzictwa i pamięci migracyjnej, pamięci wędrującej, pamięci przesiedleń, pamięci infrastrukturalnej, mobilnych archiwów, pamięci i dziedzictwa cyfrowego oraz relacji między ruchem ludzi a ruchem narracji pamięciowych i heritologicznych.

PANEL 11: Poza użyteczność: pozatechniczne i autoteliczne wymiary lokomocji i transportu

(Klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr Agnieszka Bednarek-Bohdziewicz

Niniejszy panel proponuje skierowanie uwagi na pozatechniczne oraz nieużyteczne aspekty lokomocji i transportu, traktowane jako zjawiska autoteliczne. Proponowany namysł przesuwając punkt ciężkości z logistyki na doświadczenie. Chodzi o sytuacje, w których środek transportu oraz sama lokomocja przestają być jedynie narzędziami pokonywania dystansu, stając się celem samym w sobie – oddziałującym na wyobraźnię (por. *imagineering*) oraz będącym źródłem afektu, przyjemności czy doświadczeń o charakterze duchowym i symbolicznym. Zapraszam do dyskusji nad tym, jak zmysły, emocje, wyobrażenia i sentymenty kształtują nasze relacje z systemami komunikacji, zmieniając

technikę w przestrzeń głębokich znaczeń społecznych. Celem panelu jest próba opisu kulturowej sprawczości lokomocji i transportu, opartej na założeniu, że maszyna (pociąg, statek, samochód) nie jest biernym narzędziem, lecz aktywnym aktorem kształtującym relacje społeczne. Dostrzeżenie wymiaru duchowego, symbolicznego i zmysłowego lokomocji i transportu pozwala na pełniejszy opis relacji człowiek-technika.

PANEL 11: *Mobilność jako wyzwanie współczesnych badań antropologicznych*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr Paweł Plichta; dr Paweł Żaliński

W ostatnich dekadach mobilność stała się jedną z kluczowych kategorii analitycznych w naukach społecznych i humanistyce. Migracje, turystyka, cyrkulacja dóbr kultury, przepływy idei, infrastruktury transportowe czy środowiska wirtualne redefiniują sposoby konstruowania tożsamości, wspólnot i dziwdzictwa. Stawiamy pytania do dyskusji: jakie wyzwania stoją przed współczesnymi badaczami w kontekście mobilności? Jak włączyć perspektywę mobilności do głównych nurtów refleksji nad kulturą, dziedzictwem, pamięcią, materialnością i relacjami międzykulturowymi? Jak w odniesieniu do mobilności traktować jej brak? Czy klasyczne narzędzia etnograficzne (zakorzenione w idei „terenu” jako miejsca stabilnego) są adekwatne wobec zjawisk cyrkulacji, diaspor, podróżowania, transnarodowych sieci i hybrydycznych przestrzeni cyfrowych? Jeśli nie, to jakie narzędzia powinny być szczególnie użyteczne? I przede wszystkim, na ile zaplecze konceptualne studiów migracyjnych jest istotne w kontekście studiów nad mobilnością? W dyskusji chcemy poruszyć przede wszystkim dwa komplementarne obszary: Mobilność jako kategoria analityczna – czy powinna stanowić centralny paradygmat badawczy we współczesnej antropologii? Mobilność a dziedzictwo – jak zmienia się rozumienie dziedzictwa w warunkach migracji, turystyki, globalnych przepływów i wirtualnych środowisk?

PANEL 12: *Praktyki mapowania przeszłości a metody badań etnograficznych*

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

dr Kaja Kajder; dr Dariusz Nikiel

Panel proponuje przyjrzenie się mapowaniu jako metodzie etnograficznych badań terenowych, która umożliwia śledzenie społecznych sposobów konstruowania i doświadczania przeszłości w teraźniejszości. Podążając za podejściem „mapowania w ruchu” Clancy Wilmott (2020), proponujemy mapowanie potraktować nie jako tworzenie reprezentacji, ale jako czasową i umiejscowioną praktykę, która w centrum zainteresowania stawia to, co mapy przesłaniają, a więc ruch, zmienność, nieobecność. Twierdzimy, że mapowanie jako metoda może poszerzyć antropologiczny warsztat badawczy nad nietrwałymi relacjami między ludźmi, przestrzenią a przeszłością. Z jednej strony będziemy chcieli poddać refleksji, jak w procesie mapowania pracuje pamięć i fragmentaryczna historia w ruchu badacza pomiędzy naświetlającymi się wzajemnie źródłami wiedzy, takimi jak relacje ustne, archiwalia, teksty kultury. Z drugiej strony, jak można potraktować mapowanie jako praktykę podążania za ludźmi w przestrzeni w celu badania ich sposobów przeżywania przeszłości, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym. Celem panelu jest także poddanie mapowania krytycznej

ewaluacji, chcemy więc zadać pytania o jego metodologiczne i etyczne ograniczenia. Zachęcamy do nadsyłania zgłoszeń rozwijających refleksje nad praktykami mapowania w świetle metod badań etnograficznych, mogących dotyczyć m.in.: pracy źródeł w badaniach nad przeżywaniem przeszłości; doświadczania przeszłości poprzez spacerowanie, łączenia relacji wspomnieniowych i zbiorowych upamiętnień z przestrzenią, lub innych korespondujących z tematem propozycji.

PANEL 13: Droga jako metoda: mobilność badacza, autoetnografia i przemiany perspektyw w antropologii środowiskowej

(stół dyskusyjny)

dr Natalia Maksymowicz Mróz

Panel proponuje refleksję nad „drogą” rozumianą nie tylko jako motyw badań, lecz jako kategoria analityczna i doświadczenie konstytuujące praktykę antropologiczną. Interesuje nas, w jaki sposób mobilność – fizyczna, instytucjonalna i symboliczna – wpływa na zmianę perspektywy badawczej, redefinicję relacji z terenem oraz przekształcenie samego badacza. Punktem wyjścia jest założenie, że ten sam przedmiot badań (np. krajobraz, praktyki środowiskowe, infrastruktura, zasoby naturalne) może zostać opisany odmiennie w zależności od trajektorii biograficznej i epistemicznej badacza. Panel łączy perspektywę antropologii środowiskowej z autoetnografią jako narzędziem krytycznej autorefleksji. Proponujemy dyskusję nad tym, jak ruch – migracje, mobilność akademicka, wielostanowiskowość badań, powroty w teren – generuje zmianę kulturową nie tylko w badanych społecznościach, lecz również wśród samych antropologów. Mobilność staje się tu czynnikiem transformującym kategorie analityczne, język opisu oraz etykę badań. Panel zaprasza do prezentacji studiów przypadku, w których zmiana podejścia badawczego wynikała z doświadczenia drogi: przesunięcia pozycji, konfrontacji z innym kontekstem środowiskowym lub ponownego odczytania „tego samego” terenu po czasie.

PANEL 14: Niematerialne w ruchu

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

mgr Daria Misiak; dr Beata Piecha-van Schagen

Wypowiedzi uczestników panelu będą koncentrować się wokół niematerialnego dziedzictwa kulturowego i jego przejawów w XXI wieku w kontekście: 1. przemian w zakresie uwarunkowań środowiskowych (środowisko naturalne), 2. funkcjonowania przejawów dziedzictwa w zmieniającej się przestrzeni poddanej antropopresji, 3. zagadnień etycznych (konfliktów, ograniczania partycypacji, wpływu mediów społecznościowych i AI). Każde z zagadnień opisywać będzie działania, zaniechania, możliwości ewokujące zmiany, a więc ruch, w relacji dziedzictwa i jego depozytariuszy ze światem.

PANEL 15: Etnografia Współczesności Krakowiaków Zachodnich i Małopolski – etnografia poniechana czy Terra Invenienda?

(klasyczny panel z referatami i dyskusja)

mgr Mateusz Moczulski

Panel podejmuje refleksję nad stanem badań nad kulturą ludową Małopolski – regionu o bogatej, lecz nierównomiernie rozpoznanej tradycji etnograficznej. Choć od czasów Oskar Kolberg, a następnie dzięki pracom takich badaczy jak Włodzimierz Tetmajer, Stanisław Ciszewski, Jan Świątek czy Seweryn

Udziela, wydawało się, że Krakowiacy Zachodni zostali dobrze opisani, współczesna perspektywa ujawnia istotne luki badawcze. Od II wojny światowej Małopolska pozostaje w dużej mierze „ziemią zaniechaną”, zwłaszcza w porównaniu z regionami części eksplorowanymi przez etnografów. Panel stawia pytania o konsekwencje przemian dyscypliny – od etnografii ku antropologii kulturowej – oraz o skutki zaniku klasycznie rozumianej kultury ludowej. Wskazuje na utracone wątki badawcze, ale też na nowe obszary eksploracji, związane z pamięcią, transformacjami społecznymi i współczesnymi praktykami kulturowymi. Zwraca uwagę na rolę regionalistów i instytucji muzealnych w podtrzymywaniu badań terenowych oraz dokumentowaniu przemian kultury in situ. Celem panelu jest wspólna refleksja nad aktualnym stanem wiedzy, mapą kontynuacji tradycji oraz potencjalnymi kierunkami badań. Interesują nas zarówno niedostatecznie opracowane źródła, jak i nowe „terra invenienda” współczesnej etnografii Małopolski – od stroju i obyczajowości po relacje między wsią podkrakowską a miastem. Zapraszamy badaczy i praktyków do dyskusji nad tym, jak dziś opisywać i rozumieć etnograficzną Małopolskę.

PANEL 16: *Otwarty nabór referatów (Open Call for Papers)*

Komitet Organizacyjny

Oprócz zgłoszeń do zaproponowanych paneli zapraszamy również do nadsyłania indywidualnych propozycji referatów w trybie otwartego naboru (open call).

Do udziału zachęcamy osoby, których tematy badawcze wpisują się w ogólną problematykę konferencji, lecz nie zostały ujęte w ramach zgłoszonych paneli. Zgłoszenia w trybie open call umożliwiają włączenie szerokiego spektrum perspektyw, podejść i obszarów badawczych.

Nadesłane propozycje zostaną ocenione przez Komitet Organizacyjny, który dokona ich kwalifikacji oraz przypisania do odpowiednich paneli tematycznych lub w uzasadnionych przypadkach utworzy dodatkowe sesje.